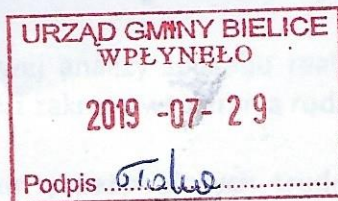

**WOJEWODA
ZACHODNIOPOMORSKI**

Szczecin, 25-07-2019 r.

Znak: ZPS-3.431.8.37.2019.KC-Ś

Pani
Anna Maria Kopacka
Kierownik
Ośrodka Pomocy Społecznej
w Bielicach

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 186 pkt 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej¹ oraz rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli², w dniach 3 – 4 czerwca 2019 r. przeprowadzona została kontrola w trybie zwykłym w Ośrodku Pomocy Społecznej w Bielicach, mieszczącym się przy ulicy Jana Pawła II 34. Kontrolę przeprowadził zespół inspektorów Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie na podstawie upoważnienia Nr 59/2019 z 22 maja 2019 roku w składzie: Karolina Czaja-Śmietana – inspektor wojewódzki, osoba kierująca zespołem oraz Małgorzata Andraszkievicz – inspektor wojewódzki.

Kontrolą objęto sposób realizacji zadań wynikających z przepisów ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w okresie od 1 stycznia 2017 r. do 4 czerwca 2019 roku.

Akta kontroli str. 1-10

Ustaień dokonano na podstawie analizy dokumentacji dostępnej w kontrolowanej jednostce oraz wyjaśnień udzielonych przez kierownika ośrodka.

Działalność Ośrodka Pomocy Społecznej w Bielicach w zakresie objętym kontrolą oceniam pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości.³

¹ Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1111 ze zm.),

² Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz. U. z 2015 r. poz. 1477),

³ Do oceny kontrolowanego podmiotu stosuje się 4-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna z uchybieniami, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości i negatywna.

Oceny dokonano na podstawie szczegółowej analizy sposobu realizacji przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielicach następujących zadań z zakresu wspierania rodziny.

1. Podejmowanie działań na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Na dzień kontroli w Ośrodku Pomocy Społecznej w Bielicach zatrudniony był jeden asystent, który obejmował wsparciem dziewięć rodzin z siedemnastorgiem dzieci. Sześcioro dzieci przebywało w pieczy zastępczej, w tym: czworo w rodzinnej i dwoje w instytucjonalnej. W kontrolowanym okresie w pieczy zastępczej umieszczono pięcioro dzieci, troje w rodzinnej i dwoje w instytucjonalnej. Przyczyną umieszczenia w pieczy zastępczej była między innymi niewydolność wychowawcza i śmierć rodziców. Wśród działań jakie ośrodek podejmował przed zabraniem dzieci z rodzin było między innymi: poradnictwo specjalistyczne, pomoc finansowa, wsparcie socjalne i asystentura oraz współpraca z instytucjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny. W kontrolowanym okresie asystent współpracował z dwiema rodzinami, z których dzieci przebywały w pieczy zastępczej, a na dzień kontroli z jedną. Z jedną rodziną asystentura została zakończona ze względu na brak współpracy ze strony rodziców. W pozostałych przypadkach asystent nie obejmował wsparciem rodzin, z których dzieci przebywały w pieczy zastępczej ze względu na pozbawienie władzy rodzicielskiej lub śmierć rodziców. Ośrodek posiadał dokumentację potwierdzającą przyczyny braku asystentury w ww. przypadkach. W kontrolowanym okresie żadne dziecko nie powróciło z pieczy zastępczej.

Akta kontroli str. 11 – 24

Zgodnie z informacjami przedstawionymi przez kierownika jednostki, w kontrolowanym okresie do Ośrodka Pomocy Społecznej w Bielicach wpłynęły dwa zaproszenia na posiedzenia dotyczące oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej oraz trzy zaproszenia do udziału w zespołach do spraw okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w placówce opiekuńczo – wychowawczej. We wszystkich przypadkach w ww. posiedzeniach uczestniczył asystent rodziny. Informacje te są zgodne z danymi przekazanymi przez dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pyrzycach.

Akta kontroli str. 25 – 34

Oceny pracy asystenta rodziny i podmiotu organizującego pracę z rodziną w kontrolowanym okresie dokonano na podstawie analizy formalnej dokumentacji piętnastu rodzin niewydolnych wychowawczo, które zostały losowo wybrane przez kontrolujących. Analizie poddano: przyznawanie rodzinom asystenta, terminy sporządzania planów pracy z rodzinami, dokonywanie okresowych ocen sytuacji rodzin oraz monitorowanie funkcjonowania rodzin po zakończeniu pracy przez asystenta. W jednym przypadku brakowało daty sporządzenia planu pracy z rodziną. W jednym przypadku brakowało potwierdzenia o monitorowaniu sytuacji rodziny po zakończeniu asystentury. Kierownik jednostki oświadczył, że osobiście monitorował sytuację rodziny poprzez utrzymywanie stałego kontaktu z członkami rodziny oraz dyrektorem placówki, w której przebywają dzieci. Kierownikowi jednostki wskazano, aby umieszczać datę sporządzenia planu pracy z rodziną oraz dokumentować prowadzenie monitoringu po zakończeniu współpracy z asystentem.

Asystent nie dokonywał okresowych ocen sytuacji rodziny, ale sporządzał sprawozdania z pracy z rodzinami. Sprawozdania zawierały elementy oceny sytuacji rodziny i były przekazywane podmiotowi organizującemu pracę z rodziną. Z informacji uzyskanych w kontrolowanej jednostce wynika, że w takiej formie dokonywane były okresowe oceny sytuacji rodzin. Kierownika ośrodka pouczono o konieczności zmiany nazewnictwa prowadzonej dokumentacji na *okresową ocenę*

co stanowi naruszenie art. 21 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym⁵.

Zgodnie z art. 12 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej asystentem rodziny może być osoba, która:

- 1) posiada:
 - a) wykształcenie wyższe na kierunku pedagogika, psychologia, socjologia, nauki o rodzinie lub praca socjalna lub
 - b) wykształcenie wyższe na dowolnym kierunku uzupełnione szkoleniem z zakresu pracy z dziećmi lub rodziną i udokumentuje co najmniej roczny staż pracy z dziećmi lub rodziną lub studiami podyplomowymi obejmującymi zakres programowy szkolenia określony na podstawie ust. 3 i udokumentuje co najmniej roczny staż pracy z dziećmi lub rodziną lub
 - c) wykształcenie średnie i szkolenie z zakresu pracy z dziećmi lub rodziną, a także udokumentuje co najmniej 3-letni staż pracy z dziećmi lub rodziną.
- 2) nie jest i nie była pozbawiona władzy rodzicielskiej oraz władza rodzicielska nie jest jej ograniczona ani zawieszona,
- 3) wypełnia obowiązek alimentacyjny – w przypadku gdy taki obowiązek w stosunku do niej wynika z tytułu egzekucyjnego,
- 4) nie była skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe.

Szczegółowy katalog zagadnień stanowiący zakres programowy szkolenia dla przyszłych asystentów rodziny został określony w rozporządzeniu z dnia 9 grudnia 2011 roku.⁶

Program ww. szkolenia zatwierdza minister właściwy do spraw rodziny, o czym mowa w art. 12 ust. 4 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Zatwierdzenie lub odmowa zatwierdzenia programu następuje w drodze decyzji (art. 12 ust. 6 ustawy).

Z dokumentacji przedstawionej przez kontrolowaną jednostkę wynika, że osoba zatrudniona na stanowisku asystenta rodziny posiada wykształcenie średnie, staż pracy w szkole od 1.09.2010 r. do 31.12.2013 r. i ukończyła kurs *Asystent rodziny*. Zaświadczenie o ukończeniu kursu wydane zostało na podstawie § 18 ust. 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 11 stycznia 2012 r. w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych. Brakowało informacji, że szkolenie prowadzone było na podstawie programu zatwierdzonego przez ministra właściwego do spraw rodziny. Ponadto, z informacji uzyskanych z Departamentu Polityki Rodzinnej w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej wynika, że departament nie posiada decyzji zatwierdzającej program ww. szkolenia. W związku powyższym stwierdzono, że osoba zatrudniona na stanowisku asystenta rodziny nie spełnia wymagań określonych w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Asystent podnosił swoje kwalifikacje poprzez udział w szkoleniach i warsztatach.

Akta kontroli str. 71 – 73

4. Monitoring sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Monitoring sytuacji dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych prowadzony był przez pracowników socjalnych w formie wizyt w środowisku. Nie stwierdzono nieprawidłowości w tym zakresie.

⁵ Ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym (Dz.U z 2018 r. poz. 405 ze zm.)

⁶ Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2011 r. w sprawie szkoleń na asystenta rodziny (Dz. U. Nr 272 poz. 1608).

Podsumowanie ustaleń kontroli.

stwierdzone nieprawidłowości	1) nieterminowe ocenianie sytuacji rodzin objętych asystenturą, 2) brak przewidywanych efektów i terminów realizacji działań w planach pracy z rodzinami, 3) brak potwierdzenia (w przypadku rodzin, z których dzieci przebywają w pieczy zastępczej), że plany pracy z rodzinami zostały skoordynowane z planami pomocy dzieciom przebywającym w pieczy zastępczej oraz że zostały opracowane we współpracy z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, 4) brak ciągłości w zatrudnieniu asystenta rodziny, 5) zatrudnienie na stanowisku asystenta rodziny osoby, która nie posiada wymaganych kwalifikacji, 6) dopuszczenie do pracy z rodzinami osoby bez sprawdzenia jej danych w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym.
przyczyny stwierdzonych nieprawidłowości	1) mylna interpretacja przepisów 2) zaniedbania 3) niedostateczna weryfikacja podmiotu prowadzącego szkolenie na asystenta rodziny
skutki stwierdzonych nieprawidłowości	1) niewystarczająca wiedza na temat rodzin, z których dzieci przebywają w pieczy zastępczej, 2) niewystarczające wsparcie dla rodzin przeżywających trudności, 3) objęcie wsparciem rodzin przez osobę, która nie posiada kwalifikacji wymaganych na stanowisku asystenta rodziny, 4) objęcie rodzin wsparciem osoby, której dane nie zostały zweryfikowane w Rejestrze Sprawców na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym, 5) błędy formalne
osoby odpowiedzialne za stwierdzone nieprawidłowości	kierownik jednostki, asystent rodziny
uprawnienia jednostki kontrolowanej	jednostka kontrolowana może zgłosić umotywowane zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego w terminie 7 dni od daty jego otrzymania
wpis w książce kontroli	4
wystąpienie otrzymują	1) Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielicach 2) Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie

W celu podniesienia efektywności pracy Ośrodka Pomocy Społecznej w Bielicach w zakresie wspierania rodziny

zalecam:

- 1) sporządzać okresowe oceny sytuacji rodzin objętych asystenturą zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 15 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,

- 2) ujmować przewidywane efekty oraz terminy realizacji działań w planach pracy z rodzinami o czym mowa w art. 15 ust. 3 ustawy,
- 3) opracowywać plany pracy z rodzinami, z których dzieci przebywają w pieczy zastępczej we współpracy z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej oraz w skoordynowaniu z planami pomocy dzieciom przebywającym w pieczy zastępczej w myśl art. 15 ust. 1 pkt 2 ustawy,
- 4) zachować ciągłość w zatrudnianiu asystenta rodziny w celu zapewnienia wsparcia i pomocy rodzinom przeżywającym trudności, o czym mowa w art. 176 pkt 3 lit. a ustawy,
- 5) zatrudniać na stanowisku asystenta rodziny osobę, która spełnia wymagania ujęte w art. 12 ustawy,
- 6) przed nawiązaniem stosunku pracy z osobą mającą pracować z rodzinami, weryfikować jej dane w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym, o czym mowa w art. 21 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym.

Kierownika jednostki pouczono o konieczności zmiany nazewnictwa prowadzonej dokumentacji na *okresową ocenę funkcjonowania rodziny*.

Kierownikowi jednostki wskazano, aby:

- 1) umieszczać datę sporządzenia planu pracy z rodziną,
- 2) dokumentować prowadzenie monitoringu po zakończeniu współpracy z asystentem,
- 3) w planach pracy z rodzinami umieszczać czytelne podpisy osób, które uczestniczyły w ich opracowaniu.

W przypadku braku zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, proszę poinformować mnie w ciągu 30 dni od daty otrzymania wystąpienia o sposobie realizacji zaleceń.

wz. WOJEWODY ZACHODNIOPOMORSKIEGO

Subocz
Marek Subocz
WICEWOJEWODA

Zespół inspektorów:

STARSZY INSPEKTOR WOJEWÓDZKI
w Wydziale Zdrowia i Polityki Społecznej

K. Czaja-Śmietana
mgr Karolina Czaja-Śmietana

STARSZY INSPEKTOR WOJEWÓDZKI
w Wydziale Zdrowia i Polityki Społecznej

M. Andrzejewicz
mgr Małgorzata Andrzejewicz

Dyrektor Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej
Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego:

ZASTĘPCA DYREKTORA
Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej

A. Poręba
mgr inż. Justyna Poręba